

BOSHQARUVNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI

G'ulomova Muslimaxon Ahmadillo qizi¹

Annotatsiya: Menejment kontseptsiyasi-bu ma'lum bir korxonada qo'llaniladigan keng qamrovli boshqaruv texnologiyalari. Uning yordami bilan kompaniya rahbariyati xodimlarning ish sharoitlarini o'zgartirishi mumkin. Hozirgi vaqtda turli xil boshqaruv usullari va texnologiyalari mavjud. Ularning tanlovi tashkilot faoliyatining o'ziga xos xususiyatlariga, uning tashkiliy tuzilishining xususiyatlariga va boshqa ko'plab omillarga bog'liq.

Kalit so'zlar: boshqaruv texnologiyasi, innovatsiya, zamonaviy usullar ishlash, ishlab chiqarish samaradorligi, marketing, boshqaruv jarayoni.

Boshqaruv deganda maqsadlarga eng samarali va tejamkor tarzda erishishga qaratilgan chora-tadbirlar majmui (rejalarni ishlab chiqish, prognozlash, qarorlar qabul qilish, tashkilot resurslarini tasarruf etish) tushuniladi.

Korxonalarini boshqarish texnologiyalari quyidagi umumiy komponentlarni o'z ichiga oladi:

* uskuna-kompyuter uskunalari, mashinalar, uskunalar, ular yordamida turli xil vazifalar hal qilinadi, ishlab chiqarish operatsiyalari amalga oshiriladi;

* dasturiy ta'minot-tashkilotning individual biznes jarayonlari va faoliyat yo'nalishlarini avtomatlashtirish, tezligi va sifatini oshirish uchun mo'ljallangan maxsus xizmatlar, axborot tizimlari, ma'lumotlar bazalari;

* intellektual ta'minot-korporativ madaniyat, xodimlarning kasbiy vakolatlari va boshqalar.

Turli xil boshqaruv texnologiyalarini joriy etish va amaliy qo'llash ko'lamini hisobga olgan holda biznesni boshqarish usullarining quyidagi turlarini ajratish mumkin:

1. Asosiy. Ular nafaqat ma'lum bir korxonadan tomonidan, balki boshqa ko'plab kompaniyalar tomonidan ham qo'llaniladi, shuning uchun ular muhim raqobatdosh ustunliklarni olishga imkon bermaydi.
2. Asosiy. Ulardan foydalanish tashkilotga muhim raqobatdosh ustunliklarni olishga imkon beradi.
3. Innovatsion-eng yangi raqamli texnologiyalarni qo'llashga asoslangan.

Tashkilotni boshqarishning zamonaviy usullari va texnologiyalari ko'plab o'ziga xos xususiyatlarga ega:

1. Boshqaruv texnologiyalari butunlay aqlli mahsulotdir. Uning foydalari mahsulot va xizmatlarning barqaror chiqarilishini tashkil etishga imkon beradigan tobora ortib borayotgan bilimlar bazasiga asoslanadi.
2. Rivojlanish darajasi va joriy resurslar bilvosita ilmiy-texnik taraqqiyotning o'tmishdagi yutuqlari bilan bog'liq.
3. Bilimlarni ishlatish mumkin emas va texnologiya deyarli cheksiz ko'p marta sotilishi mumkin, shu bilan birga u o'z mohiyatini saqlab qoladi.
4. Kompyuter tarmoqlari va axborot-telekommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi biznesni boshqarish usullari va usullarining harakatchanligini belgilaydi.

Tashkilotni boshqarish texnologiyasi menejmentning asosiy shartlaridan biri bo'lib, u ma'lum miqdordagi ishchi kuchi va kapitaldan foydalangan holda korxonadan qancha tayyor mahsulot ishlab

¹ Farg'ona viloyati, O'zbekiston davlat san'at va madaniyat institutining Farg'ona mintaqaviy filiali, Professional ta'lim nazariyasi va metodikasi (mutaxassisliklar bo'yicha) 1-bosqich magistranti
Electron pochta: muslimagulomova33@gmail.com

chiqarishi mumkinligini aks ettiradi. Zamonaviy boshqaruv texnologiyalari ko'pincha tovarlar va xizmatlarni ishlab chiqarish va sotish uchun ishlatiladigan tashkiliy echimlar, bilim, tajriba va ko'nikmalar to'plami sifatida belgilanadi.

Biznesni boshqarishning zamonaviy texnologiyalarini tasniflash ulardan iqtisodiy jarayonlarga nisbatan foydalanish kontekstida amalga oshirilishi mumkin:

1. An'anaviy ma'muriy va iqtisodiy model-bunday tizimdan foydalanganda kompaniya barqaror ishlaydigan organizm sifatida qaraladi. Bu erda menejer marketing, ishlab chiqarishni yo'lga qo'yishi, barcha biznes jarayonlarini boshlashi kerak. An'anaviy boshqaruv texnologiyalari asosan iste'mol tovarlarining yirik ishlab chiqaruvchilari tomonidan qo'llaniladi.

2. Loyiha yondashuvi-qoida tariqasida, faoliyatning innovatsion sohalarida qo'llaniladi. Boshqaruv modelining ushbu versiyasi loyihaning boshlanishi va oxiri tartibga solinadigan aniq maqsad va vazifalarning mavjudligini ta'minlaydi.

3. Samarali yondashuv-undan foydalanish shuni ko'rsatadiki, tashkilot yangi mahsulotni tezda yaratish va bozorga chiqarishga e'tibor qaratadi, shundan so'ng u uni izchil takomillashtirish bilan shug'ullanadi. Bunday boshqaruv strategiyasining markazida mijoz mahsulotdan nimani olishni istayotganini aniqlash va uni minimal ishlab chiqarish xarajatlari bilan ta'minlash vazifasi yotadi.

Inson kapitali har qanday korxonaning muhim manbai hisoblanadi. Shuning uchun kompaniyani boshqarish texnologiyalari va usullari ko'pincha kadrlar ishi nuqtai nazaridan tanlanadi. Bunday texnologiyalarning bir nechta turlari mavjud.

- Delegatsiyaga asoslangan boshqaruv-ushbu boshqaruv modeli rahbar o'z bo'ysunuvchilariga biznesni boshqarish funktsiyalari va vakolatlarining aksariyatini beradi deb taxmin qiladi. Texnika quyidagi afzalliklarga ega:

* menejer odatdagi vazifalarni hal qilishdan ozod qilinadi va ko'proq global maqsadlarga e'tibor qaratishi mumkin;

* boshqaruv qarorlarining yuqori sifati va samaradorligi;

* barcha boshqaruv darajalarida mas'uliyat va vakolatlarni bir xil va oqilona taqsimlash.

- Boshqaruv aralashuvini minimallashtirish - ushbu texnologiyalar delegatsiyaga o'xshaydi, xodimlarga qaror qabul qilishda maksimal erkinlik beriladi. Texnikaning afzalliklari:

* xodimlarni rag'batlantirishning yuqori darajasi;

* xodimlarga o'z-o'zini anglash va rivojlanish imkoniyatlarini berish;

* jamoadagi nizolar va noroziliklarni muvaffaqiyatli bartaraf etish.

- Natijalarga asoslangan model-menejrlarni aniq jarayonlarga emas, balki natijalarga e'tibor berishga taklif qiladi. Ya'ni, ushbu texnologiyalardan foydalanish menejning xodimlarga bir oy ichida qanday natijalarga erishish kerakligini etkazishini va ishchilar muammoni qanday hal qilishlarini mustaqil ravishda hal qilishlarini ta'minlaydi. Texnikaning afzalliklari:

* juda oddiy va tushunarli boshqaruv;

* ishlash va to'lov darajasi o'rtasidagi shaffof aloqalar;

* xodimlarning shaxsiy javobgarligini oshirish.

Boshqaruv texnologiyasini qurish uchun bir nechta printsiplarni shakllantirish mumkin.

1. Vaziyat printsiipi, ya'ni. muayyan vaziyat .

2. Resurslardan me'yoriy foydalanish printsiipi (boshqaruvni kvantlash printsiipi, ma'lum bir turdagi echimlarni ishlab chiqish uchun resurslarni dozalash).

Har qanday faoliyat, shu jumladan menejment, resurslarning ma'lum miqdori, tarkibi va tuzilishi bilan cheklangan. Har qanday operatsiyalarni bajarish resurslardan foydalanish bilan bog'liq. Boshqaruv texnologiyasining operatsiyalari va bosqichlari bo'yicha resurslarni taqsimlash uning samaradorligini belgilaydi.

3. Boshqaruvni axborot bilan ta'minlashning ratsionalligi printsipi. Boshqaruv texnologiyasida uni topish, olish, qayta ishlash, uzatish bilan bog'liq axborot operatsiyalari katta ulushga ega. Boshqarish jarayonining texnologik sxemalari operatsiyalarni amalga oshirishda zarur ma'lumotlarning maksimal mavjudligini hisobga olgan holda tuzilishi, ma'lumotlarning qiymati mezonlariga, uning hajm xususiyatlariga qarab sozlanishi kerak.

4. Vaqtni tejash printsipi. Ta'sirning shakllanishi, uning operatsiyalari amalga oshirilganda, vaqt o'tishi bilan rivojlanadi va boshqaruv texnologiyasining vaqtinchalik xususiyatlarining turli xil variantlari mumkin. Zamonaviy sharoitda vaqtni tejash boshqaruv samaradorligining asosiy omillaridan biriga aylanadi. U boshqaruv qarorlarining o'z vaqtida bajarilishini, boshqaruv jarayonlarining samaradorligi va ritmini belgilaydi.

5. Boshqaruv texnologiyasini intensivlashtirish printsipi, bu resurslardan to'liq foydalanishni talab qilish, ularning yo'qotishlarini kamaytirish va ularning zaxiralari miqdorini ratsionalizatsiya qilishdan iborat. Bu barcha turdagi resurslarga tegishli, ammo texnik, insoniy, moliyaviy resurslardan foydalanish uchun eng muhimdir.

6. Boshqaruv tizimining umumiy faoliyati doirasida boshqaruv texnologiyalarini birlashtirish printsipi. Boshqaruv jarayonlarida turli xil boshqaruv qarorlari ishlab chiqiladi va turli xil texnologik sxemalar qo'llaniladi - oddiy va murakkab, chiziqli va dallanadigan, qat'iy ketma-ket va qaytariladigan va boshqalar. Boshqaruv texnologiyalari integratsiyasiga erishish omillari menejment metodologiyasi va tashkil etilishi, boshqaruv tizimidagi funktsiyalarni taqsimlash, boshqaruv tuzilishi, xodimlarni rag'batlantirish tizimi, boshqaruvni markazlashtirish darajasini tartibga solish (vakolatlarni topshirish), boshqaruv strategiyasi, kompyuter texnologiyalaridan foydalanish.

Texnologiyada boshqaruv tizimi bo'g'inlarining o'zaro ta'siri muhim rol o'ynaydi. Boshqaruv qarorlarini ishlab chiqishda, qoida tariqasida, ko'plab bo'limlar va individual mutaxassislar ishtirok etadi. Operatsiyalar tarkibida ularning o'zaro ta'sirini va ularni bajarish vaqtini tashkil qilish muhim va qiyin vazifa bo'lib chiqadi. Bunday o'zaro ta'sirning oqilona variantini topishga imkon beradigan tarmoqni rejalashtirish usullari mavjud.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tashkilotni boshqarish: darslik / Ed. -2-nashr, qayta ko'rib chiqilgan va qo'shilgan. - M.: infra-M. 2016-669 p.
2. Chaplina A. N., Klimenkova T. korxonalarni boshqarish tizimining samaradorligini tahlil qilish va baholash: SRS/KGTEI uchun darslik - Krasnoyarsk. 2015 109 s.
3. Menejment: tashkilotning omon qolish strategiyasi: darslik. / G. P. Gagarinskaya. - Samara: Samara. Matbuot uyi, 2016 207 s.
4. Богма К.А. Краудсорсинг в системе российского здравоохранения. Государственное и муниципальное управление. Ученые записки СКАГС. 2017;3:192-196. DOI: 10.23394/2079-1690-2017-1-3-192-196
5. Бошқович Р. Формирование команд для внедрения системы управления качеством и безопасностью деятельностью медицинской организации. Вестник Росздравнадзора. 2019;1:79-88.
6. Килижекова Д.В., Попсуйко А.Н., Карась Д.В., Артамонова Г.В. Готовность медицинских работников к внедрению проекта «Внутренний контроль качества и безопасность медицинской деятельности». Комплексные проблемы сердечно-сосудистых заболеваний. 2020;9(S1):26.

